

Heimahjálpin skal spara men

Framhald av forsíðuni

ávisur vøkstur er í tølum, tá ein stovnur er undir uppbygging, men tað skal tó ikki útilokast, at hesin vøkstur skal finna eina rimuliga legu, tí tað er givið, at heimahjálpin, sum verður latin, kann vera ógvuliga variabul, sigur Eilif Samuelson, sum leggur afturat, at tað er rimuligt, at heimahjálpskipanin sjálf finnur eina rimuliga legu.

Finna út av aftaná

Sonja á Argjaboða sigur, a hon frá landsstýrismanninum ikki hevur fingið at vita, hvar hon nágreinliga skal spara.

Hon er biðin um at lurta eftir, tá figgjarlógini fyri komandi ár verður samtykt. Verður upphæddin á figgjarlógini minni enn tann ynsktu upphæddin, skal finnast fram til, hvar og hvussu skal sparast.

Sosialurin: — Ber til at minka um tímatalið, sum veitingarnar fevna um.

Sonja á Argjaboða: — Tað fer at vera torført at skera tímatalið niður, men skal tað gerast, fær tað fyrst og fremst avleiðingar fyri teir »tunga patientarnar« — røktarsjúklingarnar.

Teir krevja nógvar tímar, tí avlamin sjúklingar krevja ofta tveir heimahjálpar samstundis. Men spurningurin er, um røktin verður forsvarlig, um hesir sjúklingarnir fáa færri tímar. Vit meta í øllum førum ikki, at tað er forsvarligt.

Størri samstarv við familjurnar

Sosialurin: — Hvar aðra staðir kunnu tit spara?

Sonja á Argjaboða: — Eg haldi, at vit kunnu spara, um vit gera familjurnar varugar við, at sjálvt um heimahjálpin er komin í heimið, skal familjan ikki halda, at heimahjálpin eigur alla ábyrgdina av teimum gomlu. Vit kundu møguga spart, um eitt ávist samarbeiði fekkst í lag millum heimahjálpin og tey avvarðandi, soleiðis at familjan tók sær meira av teimum eldru t. d. í vikuskiftinum. Í summum førum ganga vit eisini út í vikuskiftinum at gera døgurða og annars taka tey fram. Og í vikuskiftinum er tímalenningin jú høg í vikuskiftinum.

Vaksin støðugt

Heimahjálpin er vaksin støðugt tey seinastu árin. 1. januar fingur 656 føroyingar heimahjálpar. Talið av heimahjálparum var 502. Hetta talið er nakað hægri enn í fjør, tá 306 heimahjálparar góvu 569 fólkum heimahjálpar.

Í krónum er heimahjálpin eisini vorðin dýrari. Játanin fyri 1979—80 var fyri landskassan og kommunurnar, sum ber ein lítlan part av útreiðslunum, 3,6 mill. kr. Danskir ríkisskassin letur tilsvandið upphædd. Men heimahjálpin kostaði tað figgjarárið 6,4 mill. kr.

Játanin fyri íverandi figgjarar er fyri heima-

Sonja á Argjaboða: — Skal tímatalið skerast, fær tað avleiðingar fyri røktarsjúklingarnar, og tað meta vit ikki er forsvarligt

stýrið 5,5 mill. kr., men hetta talið fer ikki at halda.

Tvifalt so nóg

Trúgvir Strøm, fulltrúi á Almennastovni, upplýsir, at við endan av februar hevði heimahjálpin netto kostað 20,6 mill. kr. Harav rindar ríkisskassin helvtina. Sambært metingum, sum Almennastovan hevur met, fer kostnaðurin av heimahjálpinum at koma upp á

22,4 mill. kr.

Upphæddin, sum Almennastovan hevur ynskt á figgjarlógina fyri komandi figgjarar, sum byrjar 1. apríl, er 14,6 mill. kr. Harav er parturin hjá kommununum 2,4 mill. kr., soleiðis at útreiðslan hjá landskassanum er 12,2 mill. kr. Saman við danska partinum er heimahjálpin øtlað at kosta 29,2 mill. kr. Tá er tikið hædd fyri bæði prístalshækkingum og møgulegum lønarhækkingum 1. mai.

Stjórin á Shell svarar

fyrirspurningi:

— Hava ikki roynt eftir eyka rentu-inntøku

Fólk halda tað er lægið, at tey mánaðarlígu gjældini eru so ymisk frá húsi til hús. Men Shell hevur roynt at fingið eina rættvísa skipan, sigur Hjarnar Djurhuus

Hvussu ber tað til, at mánaðargjaldið til olju er sett so høgt. Hevur oljufelagið roynt at fáa sær ein rentuvinning. Og hvussu ber tað til, at tá viðskiftafólk ynskja tað, verður gjaldið sett niður í helvt?

Hesar spurningar hava tvey viðskiftafólk hjá Shell sett Sosialinum í samband við ta nýggju gjaldskipanina. Shell hevur sett í verk.

Hjarnar Djurhuus, stjóri á Shell, sigur, at gjaldskipanin er ikki sett í verk fyri at útvega felagnum eina eyka rentuinntøku:

— Afturimóti hevur Shell broytt skipan fyri tey viðskiftafólk, sum ynskja tað, og upprunnaliga er ynskið um eina mánaðarlíga gjaldskipan komið frá viðskiftafólkum. Hendan skipanin er vanlig í grannalondum okkara.

Útjavnað hvørt hálvár

Sambært tí nýggju skipanini hevur hvørt húski fingið eina fasta upphædd at gjalda um mánaðin. Útrokningin er grundað á meðalhita og meðalbrúk og eftir hesum er mánaðarlíga upphæddin sett, greiðir Hjarnar Djurhuus frá.

Hvørt hálvár — í juni og desember — verður støddin á gjaldinum regulerað. Hevur viðskiftafólkið tá brúkt minni virði, enn tey seks gjældini geva í alt, minka avgjældini tað komandi skeiðið.

Og øvugt, hevur viðskiftafólkið brúkt meiri olju, enn gjældini geva, hækka gjældini lutfalsliga næsta hálvárið.

— Men fólk halda, at tað er so lægið, at upp-

hæddirnar, tey ymisku skulu gjalda, eru so ójavnar, og summar eru so høgar. Og at skorið verður nógvar niður, tá viðskiftafólk gera oljufelagnum vart við upphæddina!

Skyldaðu kanska

Hjarnar Djurhuus sigur, at ein orsök til, at summi hava fingið eitt høgt gjald, er kanska hon, at viðkomandi skyldaði oljufelagnum pening. Gomul skuld er nevniliga javnað út yvir nýggju gjældini.

Halda fólk, at gjældini eru ov høg, verða tey sett niður eftir ynski. Men, sigur Hjarnar Djurhuus, tá kann bert henda tað, at viðkomandi skal gjalda meira seinri.

Viðvíkjandi nýggjum húsum verður stødd á húsi og á húski saman við meðal brúkinum hjá einum vanligum húski annaðhvørt í Havn ella á bygd lagt til grund fyri útrokningina, verður upplýst.

Flestu tikið av

Annars hava nógvar tey flestu viðskiftafólkini hjá Shell tikið undir við nýggju gjaldskipanini.

Sjálvr heldur stjóri á Shell, at tað er ein frymunur við skipanini. Serliga nú oljan er so dýr og er ein byrða hjá nógvum húskjum.

— Tað er lættari hjá húskjunum at leggja til rættis við eini vissari upphædd um mánaðin. Og vit hava í øllum førum roynt at finna fram til eina so rættvísa skipan sum gjørligt, sigur Hjarnar Djurhuus.

Ikki órímuligt við fleiri starvsfólkum

Síðan dagpeningaskipanin byrjaði hevur hon biðið um fleiri starvsfólk. Í eina samrøðu við Sosialin leygardagin segði Steinbjørn Lilá, at fyrisitingin fekk ikki gjørt eftirlitsarbeiði til fulnar, og ívaðist í, um nakað var spart. Vit hava biðið um eina viðmerking frá Eilif Samuelson, landstýrismanni

— Tað ljóðar í hvussu so er rimuligt, at dagpeningaskipanin skal hava eitt fólk afturat, vil eg meta, sigur Eilif Samuelson. Hann tekur sostatt undir við sjónarmiðnum hjá Steinbjørn Lilá um, at dagpeningur kanska verður útgoldin til persónar útán viðkomandi hevur rætt til dagpening.

Í samrøðu við Sosialin seinasta leygardag segði Steinbjørn Lilá, leiðari av dagpeningaskipanini, at fyrisitingin fekk ikki gjørt

tað umfatandi eftirlitsarbeiðið til fulnar, tí hon er undirmannað. Steinbjørn Lilá setti spurnarkekin við, um nakað varð spart í peningi við at spara um starvsfólkini.

Figgjarnevndin avger

Ein umsókn kom fyri stuttum til landsstýrið frá Almennastovni um setan av fleiri starvsfólkum á

dagpeningaskipanina.

Eilif Samuelson sigur, at landsstýrið hevur ikki viðgjørt skrivið, men hevur beint tað viðari til figgjarnevndina. Soleiðis stendur tað upp til hana at avgera starvsfólkaspurningin.

Landsstýrismaðurin í almannamálum visir á, at samb. álitinum skuldu fleiri starvsfólk starvast á dagpeningaskipanini, og sigur at tá ein stovnur er undir uppbygging, kemur hann skjótt eftir, hvar veruligi arbeiðstørvurin er, um hann skal reka skyldurnar.

So má yvirtíðin endurgjaldast

Annars visti Steinbjørn

Lilá í samrøðuni á, at dagpeningaskipanin skyldaði starvsfólkum sínum heilt upp í nógvar mánaðir í frígongu (avspasering) fyri yvirtíðararbeiði. Hann segði, at hendan frígongan ikki kundi fremjast.

Í hesum sambandi sigur Eilif Samuelson, at prinsipielt er landsstýrið sinnað fyri, at yvirtíðararbeiði verður endurgjaldið við frígongu, men um ein slík ikki kann lata seg gere í núverandi støðu hjá dagpeningaskipanini, mugu starvsfólkini fáa peningupphæddina, tey eiga til góðar, útgoldna.